

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku Dyrektora Zakładu Karnego w S.
przy uczestnictwie J. C. i Prokuratora Prokuratury Okręgowej w G.
o uznanie za osobę stwarzającą zagrożenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 października 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania J. C.
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 22 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje ze środków Skarbu Państwa reprezentowanego przez Prezesa Sądu Okręgowego w G. na rzecz adw. R. N. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej uczestnikowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Uczestnik postępowania J. C. złożył skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...), którym orzeczono umieszczenie go w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dys socjalnym w G..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 K.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

2. Celem skargi kasacyjnej jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rola nie polega zatem na korygowaniu ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. W ramach tzw. przedsądu Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 K.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przyczyny te wskazują na występowanie kwestii istotnych dla interesu publicznego w sprawie, co uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jest oddzielną jednostką redakcyjną skargi kasacyjnej, uregulowaną w art. 398⁴ § 2 K.p.c. By spełnić to wymaganie konieczne jest pełne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z perspektywy powołanych w nim przesłanek z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Wymaganie to uzasadnione jest okolicznością, że postanowienie w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania zapada podczas innego posiedzenia i w innym składzie niż rozpoznanie skargi kasacyjnej.

3. W niniejszej sprawie skargę kasacyjną oparto na oczywistej jej zasadności z powodu naruszenia art. 386 § 2 K.p.c., wobec nieuznania przez Sąd Apelacyjny w (...) wskazanej w apelacji nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, do której doszło na skutek pozbawienia skarżącego prawa do obrony

(art. 379 pkt 5 K.p.c.), poprzez odmowę uczestnictwa skarżącego w części rozprawy w dniu 8 stycznia 2018 r., poprzedzającej wydanie orzeczenia.

4. Dla skutecznego powołania w skardze przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. konieczne jest wykazanie przez skarżącego kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter oczywisty, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 czerwca 2016 r., IV CSK 729/14, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2018 r., I CSK 725/17, niepubl.). Nie może budzić wątpliwości kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna bez głębszej analizy przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 kwietnia 2019 r., IV CSK 412/18, niepubl.). Nie wystarcza oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, jeżeli nie spowodowało ono wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/05, niepubl.).

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że nieważność postępowania nieuwzględniona przez sąd drugiej instancji z urzędu lub na zarzut strony stanowi uzasadnioną podstawę skargi, ale tylko wtedy, gdy miała znaczenie dla wyniku sprawy przed sądem drugiej. Skoro bowiem skarga kasacyjna przysługuje od orzeczeń sądu drugiej instancji, to wyłączone jest bezpośrednie badanie w postępowaniu kasacyjnym naruszenia przepisów postępowania przez sąd pierwszej instancji, w tym również naruszeń prowadzących do nieważności postępowania. Kwestia ta może podlegać badaniu i rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy jedynie pośrednio, poprzez przytoczenie przez skarżącego w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 K.p.c. stosownego zarzutu naruszenia przez sąd odwoławczy art. 378 § 1 K.p.c. lub art. 386 § 2 K.p.c. Wobec tego uchybienie sądu drugiej instancji, polegające na niewzięciu pod rozwagę –

z urzędu lub w ramach zarzutu apelacyjnego - nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, stanowi usprawiedliwioną podstawę kasacyjną z art. 398³ § 1 pkt 2 K.p.c. tylko wówczas, gdy mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy przed sądem drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 maja 2007 r., V CSK 62/07, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r., IV CSK 494/13, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2017 r., V CSK 117/17, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2019 r., V CSK 137/18, niepubl.). W ramach uzasadnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c., skarżący powinien więc wykazać taki wpływ.

6. Skarżący, formułując zarzut nieuwzględnienia przez Sąd Apelacyjny nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, nie przedstawił przekonujących argumentów wskazujących na to, że uchybienie przepisom postępowania przez Sąd Apelacyjny mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Skarżący ograniczył się do ogólnego wskazania, że miał potrzebę odniesienia się do wydanych w sprawie opinii biegłych oraz zajęcia swojego stanowiska w sprawie. Nie podał jednak o jakie konkretnie elementy opinii biegłych chodziło, jakie wnioski w nich zawarte były nietrafne oraz jakie mogłyby one mieć wpływ na rozstrzygnięcie. Samo ogólne wskazanie, że skarżący chciał przedstawić swoje stanowisko co do opinii biegłych, jak i co do oceny całej sprawy jest niewystarczające. Analiza protokołu rozprawy z 8 stycznia 2018 r. wskazuje, że skarżący był obecny podczas tej części rozprawy, gdy przeprowadzono dowód z uzupełniającej opinii biegłej psycholog A. G. i zadawał jej pytania. Skarżący nie został doprowadzony na salę rozpraw po przerwie, ale biegła już uprzednio opuściła salę. Skarżący był także obecny na rozprawie w dniu 8 grudnia 2017 r., gdzie dopuszczono dowody z opinii uzupełniającej biegłych Instytutu Psychiatrii i Psychologii i miał pełną możliwość działania, w tym formułowania uwag co do przebiegu postępowania dowodowego. Przede wszystkim jednak była mu udzielana pomoc prawna z urzędu, a świadczący ją adwokat był obecny na rozprawie w dniu 8 stycznia 2018 r.

Równocześnie zważyć trzeba, że postępowanie apelacyjne jest kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji, co powoduje, iż wiele przypadków nieważności zachodzących przed sądem pierwszej instancji, zwłaszcza polegających na pozbawieniu możliwości obrony praw, jest sanowanych

w postępowaniu apelacyjnym, a co za tym idzie traci rację bytu kwestionowanie orzeczenia sądu pierwszej instancji, jeżeli nie jest przy tym oparte na innych podstawach kasacyjnych.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 *a contrario* K.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

7. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 29 ust. 1 ustawy z 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze w zw. § 4 ust. 1 i 3, § 14 ust. 1 pkt 3 oraz § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.